

Mesék

(Vissza a tartalomjegyzékhez: [..\Tartalomjegyzék.doc - Illyés Gyula](#))

Illyés Gyula

A kiskondás

Hól volt, hol nem volt, volt az Óperenciás-tengeren túl, az üveghegyeken innen, volt egyszer egy szegényasszony. Volt annak egy fia. Malacot őrzött volna, ha őrzötte volna, mert csak kárt csinált mindenütt. Nem tudták hasznát venni, nem vált be kondásnak sem. Hiába próbált vele az anyja akármit, mindegy volt annak.

Hát ez a teddlenerontsd kondásgyerek meghallotta egyszer, hogy a király annak adja a lányát, aki úgy el tud bújni, hogy az ő lánya nem találja meg.

- No, kiskondás! - mondta magában - most mutasd meg, ki szült! Sokat nyerhetsz egy kis ügyességgel!

Fel is szedelőzködött, kért egy tarisznya hamubasült pogácsát, nyakába kanyarította a cifra szűrét, avval elindult.

Ment, ment, mendegélt, árkon-bokron, hegyen-völgyön keresztül, hol erdőben, hol sík földön. A pogácsa is fogytán volt már, de csak nem talált még a király kastélyára. Megy megint egy álló hétig, már az utolsó pogácsát is megette, de még semmit sem lát. Szomjas is volt már, olyan volt a nyelve a nagy szárazságtól, mint a felvert galuska.

- Mít csináljak már? Éhen vesszek? Ha ezt tudom, el se indultam volna.

Ahogy megy, nagy sokára talál egy kutat. A vályúján ült két fehér galamb. Odamegy.

- No, két fehér galamb. Én most titeket megeszlek, mert majd meghalok éhen!

Azt mondja a két fehér galamb

- Ne egyél meg, kiskondás! Inkább húzzál nekünk egy veder vizet, szomjasak vagyunk nagyon. Jótét helyébe jót várj!

Úgy rimánkodott neki a két galamb, hogy nem ette meg őket. Odament a kút kávjához, húzott nekik egy vederrel, azután maga is jóllakott a jó hideg vízzel. Avval ment tovább.

Hát szomjas már nem volna, de a hasa, az morgott, mint egy láncos kutya. Amint épp egy nagy pusztaságban vándorolt, talál megint valakit egy sánta rókát.

- No, sánta róka! Akármi legyen, ha téged meg nem eszlek! Könyörgött a sánta róka is, hogy ne egye meg: a kisfiának visz éppen egy kis ennivalót.

- Jótét helyébe jót várj, kiskondás! Majd segíthetek én még terajtd! A kiskondásnak már düllelt a szeme a nagy éhségtől, de nem bántotta. Gondolta, hogy majd visszafizeti az még az ő jóságát

Csetlik-botlik tovább a kiskondás. Szántáson, vetésen, tarlón, parlagon vitt az útja. Összekotorászta már az utolsó morzsát a tarisznyából, azt is megette. De mi volt az annak az éhes hasnak! Jobbra dőlt, balra dőlt, már azt hitte, sohasem ér oda, ahová akar.

Útjában akkor messziről meglátott egy nagy tavat. Ő bizony megnézi, hátha lesz ott valaki, valami. Lemegy a partjára, hát ott látja, hogy a víz szélében vergődik egy kis hal.

Odakap nagy mohón, felveszi a vízből a kis halat. De az azt mondja neki

- Ne egyél meg, kiskondás, megszolgálhatom én még a te jóságodat! Nézte a halat sokáig a kiskondás; szép volt nagyon, a pénz csak úgy ragyogott, csillogott, ahogy rásütött a nap. Megsajnálta, és visszatette a vízbe.

Huncut dolog az éhség, nyomon követi az embert. A kiskondás bánta már, hogy útra kelt. De már mindegy. Ha ég-föld összeszakad is, ő már nem fordul vissza.

Ment, ment tovább. Hát megint talál egy kutat vályúval, a vályún két fehér galambot.

- No, már nem tesztek bolonddá! Nem nézek már se istent, se embert, megeszlek benneteket!

Rimánkodott a két fehér galamb, hogy csak most az egyszer ne egye meg őket, majd megszolgálják még a jóságát.

- Ugyan, ugyan, csak ki akartok rajtam fogni. Én meg, mint a bolond, hallgatók rátok! De azt bezzeg nem látjátok, hogy már felfordulok éhen!

Meg akarta fogni a galambokat, de azok rimánkodtak, esedeztek neki. Utoljára aztán mégsem bántotta őket.

Húzott nekik egy vödör vizet, nyelt ő is egy nagyot a vederből, avval továbbment.

De már igazán azt hitte, hogy nem ér oda. Ebbe az éhségbe el kell pusztulni!

Már maga sem tudta, mióta, csak azt tudta, hogy nagyon régen úton van már. Beletörődött a sorsába, most már káresz- kuresz, ahogy lesz, úgy lesz.

Nagy sokára mégis elért a kastélyhoz.

A kapuban ott állt a király. A kiskondás illendően odaköszönt neki, s a király el is fogadta.

- Hát hol jársz erre, te kiskondás, ahol még a madár se jár? Mi keresnivalód van itt?

Elsorolja aztán a kiskondás, mivégről jár ő erre. Bizony nagyon is ide igyekezett, merthogy azt hallotta, hogy a király annak adja a lányát, aki el tud bújni előle. Megpróbálkozik ő is, hátha lenne valami sikere a vállalkozásának.

- Jól van, fiam, jól van! - mondta a király. - De látod-e, itt van kilencvenkilenc emberfej a karón. Te leszel a századik, ha nem tudsz elbújni.

A kiskondásba nem szakadt bele a madzag, csak azt mondta: - Majd lesz valahogy!
Bementek a házba. A kiskondás először is azzal állt elő, hogy bizony ő már nagyon éhes, vessenek neki egy kis maradékot.
Adtak neki annyit, amennyi belefért.
Másnap, ahogy felkelt, megy be hozzá a király, hogy bújjék már el, míg a lánya föl nem kel, mert ha fölkel, nemigen tud előle elbújni. Kászálódik a kiskondás, kászálódik, egyszer csak ott látja az első két fehér galambot. Kinyitja az ablakot, azok azt mondják: - Gyere, rögtön elviszünk!
A kiskondás sem húzódott soká. Rájuk bízta magát, azok meg uszgyi! Mentek vele, mint a szél, egyenest a nap háta mögé.
Felkészült a királykisasszony is. Lement a kertbe, leszakította a legszebb rózsát, perdült egyet a sarkán, és így kiáltott:
~- Gyere elé, kiskondás! Ott vagy a nap háta megett!
Hű, ette a méreg a kiskondást, meg félt is! De mit csináljon? Kibújt a nap háta mögül, és ment egyenesen a konyhába.
Megvirradt a másnap. Felkel a kiskondás. Ránéz az ablakra, a sánta róka már ott ágaskodott, most az várta. Felkészült hirtelen, nyitja ki az ablakot, megy el a rókával.
A róka levitte őt hétszer olyan mélyre a föld alá, amilyen mélyre ázni lehet.
Kimegy a királykisasszony a kertbe, leszakítja a legszebb rózsát, s perdül egyet a sarkán.
- Gyere elé, kiskondás, a föld hét mélységéből! Mít volt tenni, a kiskondás előbújt onnan is.
Harmadnap a kishalhoz ment el a tóba. Az levitte a tó egyik szögletébe. Ide már nem ér el a szeme világa! Itt találjon meg!
De a királykisasszony, ahogy lement a kertbe, leszakajtotta a legszebb rózsát, perdült egyet a sarkán, s mindjárt hívta a kiskondást a tó fenekéről.
- Hát végem van! Az van! Már az enyém a századik karó! - mondogatta a kiskondás.
- Már ha háromszor megtalált, negyedszer sem tudok én úgy elbújni, hogy rám ne akadjon!
Lefeküdt, hogy majd elalszik, kipihen magát, de nem bírt ám sem aludni, sem pihenni. Csak hánykolódott, veckelődött.
Másnap virradóra ott lát az ablakán két fehér galambot. Ahogy azok őt meglátták, az egyik mindjárt elszállt, a másik ott maradt.
Beereszti a galambot. A galamb azt mondja neki:
- Gyere sebesen! Változzál át egy szép rózsává, én is azzá változom. Úgy is lett. A kertben már délelőttre minden bimbó gyönyörűen kifeslett. Itt is, ott is szebbnél szebb virágok virítottak.
Lejön a királykisasszony, keresi a legszebb rózsát, hát kettőt egyformának talál. Leszakítja mind a kettőt, és a keblére tűzi.
Perdült egyet a sarkán, de már nem látta a kiskondást. Perdül még egyet, akkor sem látja!
- No, apám, nem látom a kiskondást. Úgy elbújt, hogy nem találom rá!
- Dehogynem, dehogynem! Perdülj még egyet a sarkadon, hátha meglátod!
Perdült a lány harmadszor is, de perdülhetett volna akárhányat, úgysem találta volna meg a kiskondást. Akkor a lány kebléről az egyik rózsá galamb formájában elszállt, a másik meg a kiskondássá változott.
A királylány csak nézett, hogy maga előtt látta a kiskondást. Akkor a kiskondás magához ölelte a lányt.
- Szívem szép szerelme! Én a tied, te az enyém! Ásó-kapa válasszon el egymástól!
Megölelték, megcsókolták egymást. A kiskondásból még hétszerte szebb legény lett. Olyanok voltak ott egymás mellett, mint a bokréta kötétt virág. Azután lagzit tartottak, boldogok lettek.
A kiskondásból olyan finom ember lett, akár a párja; a lányból meg olyan dolgos, szép asszony, amilyen a kiskondásnak kellett. Még most is élnek, ha meg nem haltak.
Imants Ziedonis
Színes mesék

Fehér mese

Tegnap leesett az első hó, és most minden fehér. Hófehér. Az égvilágon semmit sem lehet többé megkülönböztetni egymástól. A fehér tyúkocská tojt egy fehér tojást, de elveszítette a hóban. A fehér kakaska fehér dalocskát kukorékol, aztán berepcent az eresz alá, és oda is fagyott. Azóta is ott árválkodik, ott csüng az ereszen, akár valami fehér jégcsap. A fehér mókusnak fehér kicsinyei születtek, a kismókusok elugráltak a fehér faágak közé, és a mamájuk többé nem talált rájuk. Körös-körül minden fehér, nem látom a fákat, nem látok semmit, csak a fehérséget.

A kéményekből fehér füst bodroz, a tinta a tintatartóban megfehéredett, még a

nyomdafesték is, nem is tudom, ki tudjátok-e olvasni ezeket a betűket. Fehér kávé iszunk, fehér kenyeret eszünk hozzá. Ma reggel megpucoltam a cipőmet, fehér volt a cipőkrém, fehér volt a cipő.

Folyócskánk, a Gauja is megfehéredett, s amikor bedobtam a horgot a fehér vízbe, egy fehér csuka harapott rá. Kihúztam a fehér csukát, kiszigereltem, és a gyomrában egy fehér kiskacsát találtam. A csuka elevenen kapta be, a kiskacsa élve maradt. Kihúztam a farkából egy szép fehér tollat - azzal írom ezt a fehér mesét-, aztán szabadon engedtem. A fehér kiskacsa felröppent a fehér levegőbe, azóta se láttam. Ha véletlenül rátaláltok, etessétek meg, vágjatok le egy picit a szárnytollai végéből, hogy ne repüljön el, és minden este melegítsétek majd meg a hasát fehér hajszárítóval.

Aztán ha majd aranytojást tojik, írjátok meg nekem! A címem a következő
Bagolyfalva, Róka dűlő 3.

Sárga mese

A nap úgy ragyogott, fénylett, gömbölyödött az égbolton, akár valami hatalmas tojássárgája. Sugaraival apró, sárga kiscsibéket küldött a földre. A méhecskék is sárgák voltak, sárga virágok között röpködtek, sárga virágpont gyűjtöttek sárga kaptárukba. Mindjárt meg is hívtak egy kiscsibét a kaptárba, de az nem fért be a bejáraton. "Sebaj! - gondolta a kiscsibe. - Körös-körül sárga lepkék repdesnek, ők is olyanok, mint én, majd elmegyek velük repkedni." A kiscsibe elrugaskodott a földről, de rádöbrent, hogy nincsenek még szárnytollai, tehát nem tud felszállni. "Sebaj! - gondolta. - Majd ha nagy leszek, én is fogok repülni. Magasabbra szállok, mint a sárga lepkék." Odabújt anyja, a tyúkanyó sárga szárnya alá, és elszundított.

A méhecskék egyik pityangról a másikra szálltak, majd sorra visszatértek a kaptárba. A kaptár olyan volt, akár egy hatalmas, sárga könyvtár. Csakhogy könyvespolcok helyett mennyezetig érő, mozaikszerű üregecskék sorakoztak minden irányban. Ez volt a lép. A lép apró üregei, a sejtek, telis-teli voltak finom, illatos lépes mézzel. Olyanok voltak ezek a sejtek, mint megannyi apró, hatszögletű televízió, csak képernyő helyett a sárga méz csillogott belőlük.

Amerre a szem ellátott, sárga szántóföldek és rétek virítottak körös-körül. A nagy sárgaságtól először káprázni kezdett a szemem, aztán elálmosodtam, aztán meg ledültem a sárga rét virító virágai közé, és elszundítottam.

Arra ballagott egy sárga tehén, azt hitte, hogy sárga pityang vagyok, és lelegelt. Ezért nem tudom folytatni ezt a sárga mesét.

Barna mese

Először krumplisütéskor láttam a konyhában. Beugrott a serpenyőbe, apró volt és barna, egyik krumpliszeletről a másikra ugrott. és azt kiáltozta: - Barna! Barna! Barna! - Amikor borsot szórtam a krumplira, nagyot tüszentett, és hirtelen eltűnt.

Kevesen látták, de akik látták, ugyanezt mondják róla: apró. barna emberke, aki mindenütt megjelenik, ahol valami megbarnul. és azt kiáltozza, hogy; "Barna! Barna! Barna!" Ilyenkor minden barna lesz. Nagyon kevesen látják csak meg, mert nagy-nagy türelem kell hozzá.

Szerettem volna még egyszer szemtől szembe találkozni vele. Azt kérdezitek, hogy hol? Hát ott, ahol valami barna lesz. Hol lesz valami barna? Hát az erdőben. Hogy mi lesz barna? Hát a vargánya. Keresek egy vargányát, és meresztem a szemem. A vargánya mellett egy barna hangya kificamította a lábát. Sántít, de hogy sántít szegény! Amíg segíték neki helyére rántani a kificamodott lábát, a vargánya már meg is barnult! Már megint itt járt a barna emberke, barnára festette a vargányát, és eltűnt.

Mást kellett kitalálnom. Gondoltam, bebújok abba a kis lyukba, amit egy kukac Fúrt a vargánya kalapjába. A gondolatot tett követte. Bebújok a lyukba, várok. Igen, már itt is van! Hopp, most felkapaszkodik a vargánya kalapjára. Hopp, kibújok a lyukból, hát már csak azt látom, hogy erősen mozognak az áfonya levelei. Nyilván ott menekül a barna emberke. . .

Mindig így dolgozik. mindent így fest barnára. Senki nem látja, csak a kiáltozását hallja. () festi barnára a zöld tobozt, ő a zöld makkot is.

Egyszer egy diófánál igyekeztem rajtakapni, amikor barnára festi a diókat. Amíg az egyik ágat figyeltem, addig a másik ágon megbarnultak a diók, de mire odanéztem, már híre-hamva sem volt. Csak a kiáltozását hallottam: "Barna! Barna! Barna!" De nem tágítottam. Elhatároztam, hogy egyetlen szem diót veszek célba, és nem törődöm semmi mással.

Zzzzz! Egy apró, barna legyecské repül felém. Zzzzz. Egyenesen bele a szemembe. Mire nagy nehezen kidörgölöm a szememből, és megint a dióra nézek, az már meg is barnult!

Megértettem, hogy a barna emberke nem akarja, hogy kémkedjenek utána, és többé nem is zaklattam a kíváncsiságommal. Ám a múlt nyáron, amint a tengerparti strandon napoztam a sok-sok emberrel együtt, egyszer csak látom, hogy barátom, Janisz hátán egyszerre hét barna emberke sűrög-forog, szorgoskodik! Hét barna emberke festi barnára a hátát. Szólok Janisznak, de ő csak kinevet, azt mondja, ne tréfálgj vele. Azt is mondja, érezte, hogy valami csiklandozza a hátát, de szerinte én voltam, biztosan homokot szórtam rá. Szóval nem hitt a barna emberkében.

Pedig a barna emberkék léteznek. Csak nem mindenki láthatja meg őket. A barna emberkék csak egyetlen szót tudnak kimondani, azt, hogy "barna". Ahol csak megjelennek, minden megbarnul. A zöld dió, a mogyoró, a fák zsenge kérge, a zsírban rotyogó étel és ráadásul a napon sütkérező emberek bőre is. Ti is megpróbálhatjátok egyszer kilesni őket!

Kék mese

Kék ló a borsófüldön. Igen, kék ló. Tegnap még a saját szememmel láttam. A borsó kék virágait legelészte. Elárulom nektek, hogy ez a ló miért kék.

Azért, mert a többi ló akarta, hogy kék legyen. Hogy is volt csak" Az úgy volt, hogy a lovak a világ minden tájáról, a világ összes országaiból összegyűltek, hogy gyűlést tartsanak. A Lovak Nemzetközi Gyűlésén, ahová tényleg eljött minden ló, a deresek, a hókák, a csillagosok, a pej paripák, a fakók, a szürkék, a fehérek, a feketék, a barnák meg a többiek mind, a lovak azt mondták: "Előfordulhat, hogy a gépek mindent legyőznek, és nekünk is el kell pusztulnunk. Egyre kevesebb kancának van kicsikója. Az öreg lovakból meg kolbászt csinálnak. Legyen hát legalább egy közülünk, aki örökké élhet!" Úgy döntöttek, hogy az örökéletű paripa színe kék legyen, kék, mint az ábrándok és a remények, kék, mint a jácint és a nefelejcs. Úgy döntöttek, hogy a kék paripának mindenütt meg kell jelennie, ahol az emberek reménykednek valamiben, vagy ábrándoznak valamiről, ezért kék szárnyakat adtak neki, és elnevezték *a remény kék paripájának*.

A Lovak Nemzetközi Gyűlésén azt is meghatározták, hogy a *remény kék paripájának* egyedül kell lennie, nem lehet társa, nem lehet barátja, mert hiszen csak így élhet örökké. A kék paripa bú-

nak eresztette fejét ennek hallatán, de megvigasztalták. Azt mondták neki, hogy a kék a bánat színe is, búsulhat nyugodtan, ha éppen kedve tartja. Egy vén bronzderes még a szólásra is emlékeztette: "Nagy a feje, búsuljon a ló."

"Te vagy az álmok paripája - mondták neki. - Ugyanazt eheted, ugyanazt ihatod, mint mi, a többi ló, de ha csupán ugyanazt

Fekete mese

Olyan fekete ez a mese, hogy alig látszik benne valami. Hunyjátok be a szemeteket, kössétek be fekete kendővel! Ugye, nem láttok semmit? Ugye, rettentően sötét van? Akár a pokolban, nem igaz? Nohát ez a mese pontosan a pokolba visz benneteket. Próbáljátok tapogatózni! Hozzáértetek valami puhához? Igen? Azt mondjátok, hogy valami bunda? Hát tudjátok meg, hogy ez maga a fekete ördög! Olyan fekete, mint a fekete cipőpucoló kefe. Akár cipőt is lehetne vele pucolni. Csak az orra szürke, mert mindig beleturkál vele a hamuba. Nehogy megcsiklandozzátok, mert elkezd tüsszenteni, és az egész mesét teletüszögi nekünk hamuval!

Tapogatózzunk tovább ebben a koromfekete pokolban! Ez itt valami doboz vagy láda . . . Hát persze: egy televízió! Az ördög is néz televíziót. Fekete a televízió is, semmit se látni a képernyőjén, de lehet, hogy az ördög mégis lát rajta valamit. Ki tudja? Az ördöggyerkőcök koromfekete könyveket olvasnak, amelyekben a lapok, a betűk, a rajzok, minden fekete. És milyen irigyek ezek az ördöggyerekek! A szívük is fekete, és a szívükben fekete irigység lakozik. Ha például az egyik egy rossz könyvet olvas (náluk a rossz könyvek számítanak a legjobbknak), a másik a sötétben kilopkodja a könyvből a betűket, és megeszi. Ha valamelyik ördögfióka egyest vagy kettést hoz haza az iskolából (náluk az egyes meg a kettés a legjobb osztályzat), akkor a többiek egyszerűen kiharapdálják a füzetéből ezeket az egyeseket és kettéseket, aztán megeszik. . . Szörnyű társaság! Amíg az egyik tanul, a többi odaszögezi a szorgalmas poronty bojtos farkincáját a padlóhoz.

Az ördögöknél minden fordítva van, mint nálunk. Az ördögök

Piros mese

Ugye, láttatok már piros gyertyalángot? Ugye, milyen kedves, ugye, milyen bohókásan ugrándozik? Ugye, láttatok már piros mécsalángot? Ugye, milyen szelíden pislákol? Ugye, láttatok már piros parazsat? Ugye, milyen finom meleget ad télen a kandallóban?

Ám amilyen bohókás, szelíd, kedves és meleg a piros láng, olyan vad, erőszakos és gonosz is tud lenni, ha elszabadul. Igen, ha elszabadul. Mert van egy őrzője, a piros sipkás Tűzbakter. Egyszer egy gyufa lángja, egy picike, ártatlannak látszó lángocska addig unszolta, addig kérlelte a Tűzbaktert, míg az elengedte szaladgálni az erdőbe. A kis piros gyufalángnak se kellett több! Már az út szélén sorra felgyújtotta a száraz fűszálakat, és amikor beért az erdőbe, tüstént felkapaszkodott egy száraz indán a legsudárabb fenyőfára, és falánk étvággal ropogtatni kezdte. Az evéstől egyre hízott, egyre pirosabb, egyre fényesebb lett. Hiába kiabált utána a Tűzbakter, hiába hívta vissza, a piros láng rá se hederített. Már olyan volt, akár valami hatalmas, piros kígyó, mindenre felmászott, mindent körülzárt, mindent felfalt. Tátott, piros torkában egymás után tűntek el a fák, a bokrok és a füvek. A piros sipkás Tűzbakter kétségbeesve rohant telefonálni. Szerencsére jó volt a telefon, és a 05-ös szám is azonnal válaszolt.

Néhány perc múlva hatalmas, piros autók rohantak szirénázva a piros lángban álló erdő felé. A piros autóról piros ruhás, piros sisakos emberek ugráltak le, és piros vödörből fehér vizet öntöttek a piros lángokra. De ezek a piros vödörök csuda vödörök voltak ám! Soha nem fogyott ki belőlük a víz. Csak ömlött, ömlött a megvadult, óriássá puffadt piros lángra. És a piros láng lassan fogyni kezdett. Köpködött, sistergett és füstölgött mérgében. A végén olyan kicsire zsugorodott, mint egy gombostű feje. Ám a dús lombú erdő nagy része elégett. Elégtek, elszenesedtek a madárfészkek, elporladtak a virágok, a füvek, elpusztult az erdő sok-sok kis állata . . .

Különös módon megváltozott a világ. Mert nem minden égett hamuvá. Ami addig zöld volt,

piros lett, ami piros volt, még pirosabb lett. És a fekete? A fekete lila színt vett fel.

A megmaradt falevelek egymás után lebbentek le az ágakról, mint megannyi piros lepke, a lábon álló füvek, akár a sörte a piros vadkan nyakán és hátán, úgy meredeztek az ég felé, aztán az első könnyű szellő derékba törte mindegyiket. A piros szárnyú, fekete pettyes katicabogarak ráégtek a piros fa- és viráglevelekre. Most mindegyik égőpiros szárnyat viselt lila pettyekkel. A piros szép szín, vidám szín, de ez a piros világ most mégis nagyon szomorú látványt nyújtott.

A piros szín ráadásul teljesen összezavart mindent az erdőben és az erdő útjain. A legtöbb madár elmenekült az égő erdőből, csak a fiókák rekedtek ott a fészkekben. Most a kíváncsiságtól, no meg az éhségtől hajtva, egymás után tértek vissza a leégett erdő fölé, és makacsul körözve a levegőben, elpusztult otthonukat és régi vadászterületüket keresték. Igen ám, de a madarak nem esznek meg mindent, válogatás nélkül, összevissza. Volt olyan madár, amelyik csak a zöld színű hernyókat ette, és most, amikor minden zöld színű hernyó pirosra sült, bizony éhen maradt. Azok a madarak pedig, amelyek korábban a fekete rovarokat és bogarakat lakmározták, most nem ismerték fel őket, mert mindegyik

püspöklila színben gyászolta önmagát. A zöld szöcskék tűzpirosra váltak, hátsó ugrólábuk az utolsó ugrásba merevedett.

Volt az erdőben néhány autót is, sőt egy útkereszteződésnél még közlekedési lámpák is álltak. A láng ezeket a közlekedési lámpákat természetesen nem tudta felfalni, mert vasból és alumíniumból készültek. Mérgeiben a lámpák sárga és zöld fényeit égette égőpirosra, így minden lámpának mind a három fénye tilost jelzett. A hatalmas, piros tűzoltóautók dolguk végeztével visszaindultak a tűzoltó-parancsnokságra. Az útkereszteződéshez érve megálltak, és várták a szabad utat jelző zöld fényt. Azt persze várhatták! Máig is ott állnának, ha közben be nem sötétedik. A sötétben a közlekedési lámpák pirosa egészen elhalványult, szinte nem is látszott. Így aztán a tűzoltóautók vezetői úgy gondolták, most már áthajthatnak a kereszteződésen. Át is hajtottak, éjfélre haza is értek.

Hajnalban a piros napkorong piros sugarai szállongó hamut és piros növényeket világítottak meg. Hosszú időbe telt, míg új füvek, új bokrok és fák, új virágok nőttek a régi helyére.

A láng visszaváltozott apró, szelíd fényű gyufalánggá, és olyan ártatlanul pislogott, mintha mi sem történt volna. Eltelt egy év, eltelt kettő. És a gyufaláng újra unszolni, kérlelni kezdte a Tűzbaktert, hogy engedje el sétálni. Mert minden gyufaláng nyugtalan, és minden gyufaláng arról álmodozik, hogy sikerül felugrania az ablakfüggönyre, hogy sikerül bebújnia a hófehér ágyneműk közé vagy a papírkosárba.

A Tűzbakter azonban nem felejtette el, mit csinált az ártatlannak látszó apró gyufaláng. Amikor a lángocska már harmadszor kérte, hogy engedje el sétálni, haragosan ráripakodott:

- Egyszer rászedtél, többé nem fogsz!

De a lángocska addig kérte, könyörgött, fogadkozott, hogy a Tűzbakter végül megint csak elengedte.

A lángocska pedig vidáman repkedett-röpködött, világított a sötétben, versenyt ragyogott a csillagokkal, a holddal, és megmutatta az utat a vándoroknak. Most olyan erősen megfogadta magának is, hogy nem lesz rossz, hogy valóban nem tett semmi rosszat. Mielőtt a kakas megszólalt volna, jelezve a piros hajnal hasadását, visszatért kuckójába a Tűzbakterhoz.

Látjátok ilyen szeszélyes a piros lángocska. Tud melegíteni tud világítani, de tud rombolni, pusztítani, gyilkolni is, ha meg vadul. Ezért nem szabad vele túlságosan megbarátkozni. Az erdő állatai is mind, mind félnek tőle. Nem ok nélkül. Ha egyszer ki gyulladt az erdő, ők nem képesek eloltani. Segíteni csak az emberek tudnak. Ilyenkor jönnek a piros tűzoltóautók, hogy a sok-sok piros lángot megfékezzék. Szerencsére most itt, ahol ülök, minden zöld. Zöld a fű, zöldek a bokrok és a fák, és zöldek a levelibékák is, amelyek itt ugrálnak körülöttem. Ha pedig minden zöld körülöttem, nem is folytatom tovább a piros mesét, inkább befejezem.

Lila mese

Élt egyszer egy ember, aki nagyon szerette a vodkát. Amint felhajtott egy pohárkával belőle, azon

nyomban forogni kezdett tőle a feje. Először balra forgott-pörgött, egyre gyorsabban, egyre sebesebben, és még zúgott-búgott is hozzá, akár egy búgócsiga, aztán hopp, hirtelen megállt. Emberünknek káprázott a szeme, és meg kellett kapaszkodnia egy villanypóznában, hogy hasra ne essék. Nem sokáig várt, máris forogni-pörögni kezdett a feje - most jobbra -, egyre gyorsabban, egyre sebesebben, aztán egy idő múlva, hopp, ismét megállt. Érthető, hogy ez az ember mindig tántorogva-botladozva járt, hiszen hogyan is járhatna egyenesen az olyan ember, akinek forog a feje?

Mondd csak, nem félsz, hogy egyszer lecsavarodik a fejed a nyakadról? - kérdezték tőle a többiek. - Addig forog-pörög, hogy egyszer csak lecsavarodik a nyakadról, és begurul az árokba.

- He! - mondta az ember, vodkával a fejében. - Nem gurul a fejem sehová. Ha beesik az árokba, én is velem esem.

- Jól van, jól van - mondták erre a többiek. - Akkor még nincs nagy baj, ha elkezdsz forogni a fejed, és amikor megáll, ott áll meg, ahol kell. Vagyis úgy, hogy elöl legyen az orrod, hátul legyen a tarkód. De mi lesz akkor, ha egyszer majd úgy áll meg, hogy az orrod lesz hátul, a tarkód meg elöl?

- Az én fejem nem tökfilkófej, az én fejemben nem víz van, hanem vodka! - felelte az ember. - Tudja, hogy merre forogjon, és mikor álljon meg.

Hiába beszéltek neki a többiek, neki ugyan beszélhettek! Nem is törődtek többé vele. Egyszer azonban bál után hazafelé menet látják ám, hogy az ember ott fekszik az árokban, és a feje is fordítva áll, elöl van a tarkója, hátul van az orra. Nosza, kezdték az embert forgatni, de semmi nem segített: amikor a hátára fektették, akkor az orra volt az árok sáros fenekén, amikor meg a hasára, akkor a tarkója tocsogott a sárban. Töprenkedtek, tanakodtak, mit is csináljanak, megpróbálták óvatosan visszaforgatni a fejét a helyére, de csak nem sikerült. A sok forgatástól emberünk magához tért, és arra kérte a többieket, hogy adjanak neki még egy kis vodkát. Hoztak neki egy pohár vodkát, és amint felhajtotta, azon nyomban forogni kezdett a feje. Forgott, pörgött, egyre gyorsabban, egyre sebesebben, aztán hopp, megállt. Igen ám, de megint csak rossz helyen, mert most az emberünk orra a jobb váll felé nézett. - No, ebből elég volt! Boldoguljon most már egyedül! - mondták a többiek, és hazamentek. Emberünk - vodkával a fejében - szintén hazament. Otthon lehajtott még két pohár vodkát, a feje újra forogni kezdett, és szerencséjére ezúttal jó helyen állt meg: elöl volt az orra, a tarkója meg hátul. Ám ettől kezdve ez az ember sose hagyta abba az ivást. Ivott reggel, ivott délben, ivott este. Így aztán sose volt helyén a feje sem. Hol hátul volt az orra, hol a jobb vállánál, hol meg a bal váll fölött.

Volt neki egy motorbiciklije is, volt hozzá jogosítványa is, de nem sokáig motorozott, elfogta a rendőrség. Mert hát hogyan is vezethet motorbiciklit az olyan ember, akinek a feje hol hátrafelé néz, hol meg jobbra vagy balra?

A vodkás embernek nem volt könnyű az élete otthon sem. A felesége soha nem tudta, hogyan terítsen neki reggelihez, ebédhez, vacsorához. Hogyha a vodkás ember tarkója elöl volt, akkor háttal kellett őt az asztalhoz ültetnie. Ilyenkor a szája az asztal felé nézett, de a karja bizony épp az ellenkező irányban állt. Képzelték, milyen mulatságos volt. A vodkás ember így aztán sehogy sem tudott enni, és a feleségének kellett etetnie.

A vodkás ember csónakokat faragott a kolhozban. Amikor a feje rendesen állt, a csónakok is rendesen sikerültek. Ám hogyha az orra hátulra került, a tarkója meg előre, a csónak is olyanra sikeredett, hogy senki nem tudta megmondani, hol van az orra, és hol van a fara.

- Mit csináljunk, mit tegyünk? - tanakodtak a kolhoz vezetői. - Nem küldhetjük nyugdíjba, hiszen még fiatal. Munkát kell adnunk neki.

Addig töprenkedtek, tanakodtak, míg végre kitalálták, hogy milyen munkát adjanak neki. Elhatározták, hogy megteszik madárijesztőnek. Hogy forog a feje? Annál jobb! A cseresznyésben éppen erre van szükség, hogy elijedjenek a seregélyek. És ha még rátesznek a fejére valami rossz biciklikereket, a kerék küllőire meg üres konzervdobozokat akasztanak, akkor az szüntelenül csillogni-villogni, forogni-pörögni fog, akár a ringlispíl, és nem lesz olyan madár, ami a közelébe merészkednék a cseresznyefáknak.

Így is tettek. A vodkás emberből madárijesztő lett a cseresznyés kertben. Forog-pörög a feje, fejével együtt a rossz biciklikerek és a biciklikerek küllőin függő csillogó-villogó, csörgő-csö-

römpölő konzervdobozok. A seregély meg a többi cseresznyét kedvelő madár a kertnek még a tájkára se néz.

Így dolgozott a vodkás ember. De hát meddig dolgozhat?

Meddig élhet az olyan ember, akinek szüntelen-szakadatlan forog a feje körbe-körbe!'

A mi vodkás emberünk is egy szép napon azt vette észre, hogy kezd elszíneződni az orra. Először piros lett, napról napra pirosabb, majd egy hét leforgása alatt lilára változott. Ha beledugták az orrát egy vázába, amelyben fehér orgonák voltak, a fehér orgonák egy szempillantás alatt átváltak lilává. A vodkás ember gyerekeinek nem kellett az üzletbe menni tintáért, csak megkérték apjukat, dugja bele az orrát egy pohár vízbe, és máris kész volt a tinta, amivel megírhatták a leckéiket. Hát ilyen hasznot hajtott a vodkás ember lila orra.

A vodkás ember azonban egy idő múlva szégyellni kezdte az orrát. Megpróbálta befesteni, de hiába. Nemigen van olyan festék, ami megmarad az ember bőrén. No meg - igaz, hogy madárijesztő volt - azért minden reggel meg kellett mosakodnia. A mosakodástól a festék egyhamar feloldódott, először pettyes lett az orra, aztán megint lila, lila, lila. . .

Aztán egyszer csak valami különös dolog történt az orrával. Nem elég, hogy lila volt, de puffadni-dagadni kezdett, egyre nagyobbra, egyre dagadtabbra nőtt. Egy ünnepnapon, amikor a gyerekek sok-sok színes léggömbbel játszottak kint a réten, a vodkás ember hatalmasra felpuffadt, lila orra észrevett egy elszabadult, lila léggömböt, amint vidáman szállt a gyerekek feje fölött.

A vodkás ember lila orra alighanem megzavarodott. Lehet, hogy azt képzelte magáról, hogy ő is egy lila léggömb. Az is lehet, hogy azt hitte, hogy az a vidáman szálló, lila léggömb egy emberi orr. Akárhogy is volt, a lila orr leugrott a vodkás ember fejéről, és boldogan ugrándozva ő is fellibent a levegőbe.

Jaj, az orrom, az orrom! - kiabált rémülten a vodkás ember. Fogják meg az orromat! - kiabálta kétségbeesetten, és imbolyogva-tántorogva szaladni kezdett az orra után. A nagy kiabálásra mindenki felfigyelt, és az emberek is, a gyerekek is üldözőbe vették a lila orrot. de hiába, a lila orr felszállt a magasba, elbújt egy lila felhő mögé, többé senki se látta.

A vodkás ember hamarosan meghalt. Vagy a szíve nem bírta a sok vodkát. vagy ő nem tudta elviselni a szégyent, hogy a saját orra megszökött tőle.

Nemsokára más részegeknek is megszökött a lila orra, és ettől kezdve minden lila orrú ember orrvédőt hordott, hogy megakadályozza az orra megszökését.

Ha mégis találkozótok olyan lila orrú emberrel, akinek nincs orrvédője. beszéljétek rá, hogy vegyen egyet, mert különben póru jár!

?

a belvárosban közlekedni. Az itteni parkokban élt néhány béka. Amint felugráltak a levegőbe, ott ragadtak, nem huppantak vissza, csak lebegtek, mint a vízben.

A mesterembereknek a műhelyekben nem kellett többé a szerszámokat szögekre, kampókra akasztani, polcokra tenni. A fűrész, a kalapács, a gyalut, a vésőt, a reszelőt, a fejszét, a csavarhúzót, a harapófogót, a franciakulcsot, a drótvágót meg a többi szerszámot egyszerűen a fejük fölé emelték, és mind ott maradt a levegőben.

Bizony, olyan sűrű lett a levegő, akár a víz. Ám a vízben járni is nehezebb. Biztosan ti is tapasztaltátok, hogy annál nehezebb, minél magasabban áll. Ha bokáig ér, még se baj, de ha már derékig vagy netalán a nyakatokig, már ugyancsak erőlködni kell, hogy előbbre jussatok. Most már a gyalogosok is csak nagy ügyel-bajjal tudtak közlekedni az utcákon. Aki tudott úszni, olykor úszómozdulatokkal segített magán, volt, aki erőteljes karcsapásokkal igyekezett megelőzni a többieket, de ezzel se ment sokra, olyan nagy volt a tolongás, a tülekedés. Néhány gyerek felfújható gumicsónakkal ment ki az utcára, és a gyalogosok nagy ámulatára evezni kezdtek a tömegben. Voltak emberek, akik kiugrottak az emeletes házak ablakain, és persze nem történt semmi bajuk, a sűrű levegő, akár valami puha matrac, úgy várta őket. Csak huppantak egyet, aztán nyakig belemerültek.

A zajok, lármák is a belvárosba menekültek az erdő elől. A teherautók dübörgése, a villamosok

csörömpölése, a légkalapácsok csattogása, mindenféle recsegés-ropogás, nyikorgás, nyekergés és kattogás ide tódult. A megszokott helyükről menekülő zajok, lármák nem tudták, mihez kezdjenek. Megvadultak, és majd berepesztették az emberek dobhártyáját. Kibírhatatlan volt!

Na és a por! Az erdő elől menekülve, a város minden pora a belváros felé tülekedett. Felhőkben szállt, és behatolt mindenhová. Reggel a rádiók annyira beporosodtak, hogy egész nap csak köhögtek és krákogtak, és alig tudtak elmondani a hírekből valamicskét. Az időjárás-jelentésből csak annyit hallottak az emberek, hogy fel-fel-hős idő vár-vár. . . aztán az egész a rádió köhögési rohamába fulladt. A por elhomályosította a lámpák fényét, betelepedett a szekrényekbe, ráült a ruhákra és a cipőkre, elnémította a telefonkagylókat, szürkére festett mindent. Még az emberek füle is eldugult tőle. Ha valamit mondani akartak egymásnak, óriásit kellett kiabálniuk, hogy a másik megértse. A sok kiabálás csak növelte a zűrzavart és az ijedtséget.

Valakinek eszébe jutott, hogy be kéne kapcsolni a belváros összes porszívóját. Így is történt. De a porszívók nem bírták a töméntelen sok port mind beszívni. Egymás után dugultak el, forrósodtak fel a sok porszívástól. Ki kellett kapcsolni mindegyiket. Az emberek örülhettek, ha a fülükből kiszívhatták velük a port.

Ám az erdő egyre közelebb nyomult a belvároshoz. Előreküldte zöld, páraszerű leheletét. Fenyőillatot árasztott, és az illat beszállt az ablakokon, a kéményeken, a ventilátorok lapátjai között, de még a kulcslyukakon is. Az emberek könnyebben kezdtek lélegezni. A lakásokat megtöltötte a friss moha, az erdei gombák és virágok lehelete. Akik régen álmatlanságban szenvedtek, most úgy aludtak, mint a tej.

Egy reggel aztán különös dolgokra ébredtek az emberek.

Valami mégiscsak megváltozott. Napnyugta után az utcákon és tereken zöld szöcskék ugrándoztak, esős napokon zöld levelibékák keltek át egyik járdáról a másikra, és az embereket mindez az erdőre emlékeztette. A gyerekek nem bántották a szöcskéket, az autók, az autóbuszok, a villamosok és a trolibuszok megálltak a békák előtt. Akadt olyan gyerek, aki otthon zöld szöcskéket és zöld levelibékákat festett szobájának ajtajára, de olyan is, aki fogott egy eleven békát, hazavitte, belerakta egy nagy befőttesüvegbe, és odatette a lakás díszéül a nagy ebédlőasztalra. A virágüzletek előtt sorban álltak. Mindenki zöldet, mindenki valamilyen virágot, növényt vásárolt. Minden zöldről mindenkinek mindig az erdő jutott az eszébe. Az emberek az erdőt már nem felejtik el. Tudják, hogy egyszer majd visszatér, és többé nem is hagyja el őket. Legközelebb segítenek neki.

Szürke mese

Én vagyok a Szürke. Szürke vagyok, mint a szürkegém, szürke. mint a szamár. De egyszerűen azt is mondhatom, hogy szürke. mint a porszem.

A többi szín csak azért pompázhat úgy, mert én létezem. Nélkülem nem sokat érnének.

Azt kérdezitek, hol lehet engem megtalálni? Mindenütt. De kezdjük a tavasznál. Tavasszal minden szürke: a hó már elolvadt. szürke a föld, szürke a bimbó a virágokon, szürke a rügy a bokrokon.

De egyszer csak kinyílik egy szürke bimbó, és máris ott virít a sárga gólyahír. Nélkülem bizony nem tudna olyan sárgán virítani, nélkülem talán észre se vennék az emberek. De a szürke tavaszon bújik ki a földből a zöld tulipán is; amikor piros, sárga és lila virágait nyitja, bizony még akkor is sok a szürke körülötte,

Vagy nézzük a reggelt! A reggeli szürkületben fehér ködtakaró úszik a rétek felett. Az is csak a reggeli szürkületben látszik olyan fehérnek.

A piros nap reggel szürke horizonton ébred, az aranyárga hold is szürke égboltra kúszik fel estefelé. A piros nap és az aranyárga hold is azért olyan szép, mert én ott vagyok mögöttük. Igen, én teszem széppé az ő színüket is!

Én minden színt megelőzők. Megelőzőm a színeket, amelyekre úgy várnak az emberek.

Mert a szürke reggelen a piros napot várják, a szürke estén pedig az aranyárga holdat. A szürke tavaszon a sokszínű virágokat várják, a szürke őszön pedig a fehér havat. Miattam, a Szürke miatt várják az emberek a többi színt.

Szinte én vagyok a legfontosabb szín. Minden csak akkor válik széppé, ha mellém kerül. Ha nem volnának szürke verebek, nem volna mivel összehasonlítani a kanárikat. A színes madarak csak azért szépek, mert vannak szürke madarak is.

Én - a Szürke - segítek a többi színnek. Ha ők nem látszanak, láthatóvá teszem őket. A szürke esőfelhőből színes szivárványt segítek elő, a szürke hajnalból piros pirkadatot. Úgy fújom ki magamból a színeket, mint ahogyan a szürke szappanos víz formálja a szalmaszál végén a szivárványszínű buborékokat.

Milyen vagyok? Már mondtam. Szürke. Mint a szamár, mint a szürkegém, mint a porszem, mint az egér, mint a hamu. Dobjatok egy színes gombot a hamuba. Ugye, még szebb, még színesebb lett? De miért? Mert ott vagyok én is, én, a Szürke. . .

Tarka mese

A tarka a legrakoncátlanabb szín. Mindent be akar festeni. A bíbic tojását is ő festi tarkára, meg a fűrjét is. A tarka lepkék szárnyát meg a tarka réce tollait.

De arra még biztosan ti sem gondoltatok, hogy a Holdat is ő festette tarkára. Mert a Hold valójában nem sárga ám, hanem tarka! Ha jól megnézitek, azt látjátok, hogy telis-teli van szürke foltokkal. A sárga meg a szürke együtt: tarka.

De a barna és a fehér együtt az is tarka. De a fekete és a fehér együtt az is tarka. Ilyenek a tehenek. Tarkák.

A tudósok még a vakítóan fénylő Napról is azt állítják, hogy foltokkal van tele. Tehát a Nap is tarka.

A tarka színt nagyon nehéz tetten érni. Éjszaka jár-ke, a sötétben keresi meg mindazt, amit be akar festeni tarkára. Nappal csak a festőművészeknél dolgozik. A tarka szín ott ül a festékes tubusok előtt vagy a palettán, és füttyörészve keveri a színeket. Ő a festők legjobb segítőtársa.

Most látom, hogy milyen tarka lett ez a papírlap is! A fehér papírlap tele lett fekete betűkkel. Szóval tarka lett.

Hallgassatok rám! Ha ettől a sok tarkaságtól már káprázik a szemetek, ideje abbahagyni az olvasást. Ha este van, ideje lefeküdnötök.

Mert a végén ez a rakoncátlan tarka még a szemetekbe is beleugrál, aztán reggelre tarka lesz a szemetek. Ezt pedig biztosan nem akarjátok, ugye?

Borostván mese

Hogyan? Neked nincs egyetlen borostyánkőved sem? - kérdezte tőlem a vakond, és a két szeme zsemle nagyságúra kerekedett. Nagyon csodálkozhatott, mert a vakond szeme olyan iciri-piciri, hogy különben alig látszik.

- Egyetlen borostyánkőved sincs?! - kérdezte már harmadszor, és látszott, hogy nem akarja elhinni.

- Nincs - feleltem a vakondnak.

- Ha így van, akkor kövess! - mondta a vakond. - Igaz, hogy elég ritka a szemöldököd, jó lenne, ha fogkeféket kötnél oda, mert különben a föld meg a por mind belepotyog a szemedbe.

Intett a mancsával, azzal el is tűnt egy üregben. Én meg fogkeféket kötöttem a szemöldököm fölé, és szépen utána másztam. Néhány óra múlva a vakond így szólt:

- Te túl lassan mászol. Csak tíz méterrel jutottunk előbbre. Az Enguresz-tó partjái még tíz kilométer az út. Jobb lesz, ha a föld felszínén mész, én meg itt mászom tovább a föld alatt! Hogy el ne veszíts engem, olykor kidugom majd a fejemet a föld alól. És hogy ne tévessz össze más vakonddal, nézz ide! Látod? Az egyik fogam borostyánkőből van. Amikor kidugom a fejemet a föld alól, mindig nevetek egyet, és te tudni fogod, hogy az én vagyok.

A vakond kinyitotta a száját, és elnevette magát: - Krikszkriksz-kriksz!

Olyan volt, mintha háromszor eltörtek volna egy ceruzát. Folytattuk az utunkat. Sokáig mentünk.

Három hétig. Útközben gyakran leültem pihenni, hiszen a vakond a föld alatt nem tudott olyan gyorsan haladni, mint én a föld felett. Gyakran kerültek elénk patakok és csatornák, én átugráltam rajtuk, a vakond meg átmászott alattuk. Volt időm bőven, ha leültem, olvastam. Elolvastam mindent a vakondokról, a borostyánkővekről meg az Enguresz-tóról. Az is kiderült, hogy az Enguresz-tónál miért van olyan sok borostyánkő. A borostyánkő a tenger mélyén rejtőzik. Az Enguresz-tó környékét nagyon régen tenger borította. A tenger később visszahúzódott, és a sok borostyánkő ott maradt a csupasz földön.

A harmadik héten már közel jártunk a tóhoz. A vakond szorgalmasan fúrta az utat maga előtt, s a földön mindenütt apró borostyánkővek csillogtak.

- Nekem adod ezeket? - kérdeztem a vakondtól.

- Ezeket? Ugyan! - mondta a vakond. - Ez még semmi. Ezekkel tele vannak itt még a szántóföldek barázdái is. Menjünk csak tovább!

A harmadik hét végére elértük a tó partját. Hatalmas fenyőerdőbe kerültünk. Bokrok, virágok nem voltak benne, csak zöld és világoszürke, bársonyos moha és a moha között elszórva szép, színes fejű gombák. A vakond kidugta fejét a földből, és nevetett egyet: - Kriksz-kriksz-kriksz! Csak úgy villogott a borostyánkő foga.

- Megérkeztünk! - mondta vidáman. - Gyere a föld alá! Megint felkötöttem a szemem fölé a fogkeféket, és bebújtam a földbe a vakond után. Másztunk, másztunk, másztunk, míg végül egy nagy-nagy, fényes terembe nem értünk. Sok-sok vakond dolgozott a teremben. A terem borostyánkő falaiból kisebb-nagyobb darabokat kihalásztak, és faragták, csiszolták, fényesítették őket.

-- Ezek minden borostyánkövet levetkőztetnek, és egyformára faragnak. Tintatartót, szappantartót, cigarettaszípkát csinálnak a gyönyörű borostyánkővekből - mondta mérgesen a vakondok. - Ostobák! Nem tudják hogy a borostyánkő nem erre való.

- És kinek csinálják mindezt? - kérdeztem.

- Az ostobáknak - felelte a vakond. -- Ostobák csinálják ostobáknak.

És ez a sok vakond, amely tönkretette a gyönyörű borostyánkőveket, maga is mind borostyánkővel cicomázta fel magát. Borostyánkőből faragták a tükreik keretét, borostyánkőből készítettek fület a táskáikhoz. Amelyik vakond napszemüveget viselt, az a napszemüveg keretét borostyánkőből faragta ki, amelyik pedig cipőt hordott, annak a cipője sarka volt borostyánkőből.

- Nem tetszenek nekem ezek a mesterek - mondtam a vakondnak. - Biztosan egyikük sem ért a borostyánkővek nyelvén. Hallom, hogyan kiabálnak, panaszkodnak a borostyánkővek, de ezek nem is hederítenek rájuk.

- Hát persze hogy nem - mondta a vakond. - Ezek ostobák. De menjünk tovább, nemsokára csodálkozni fogsz.

Másztunk, másztunk, másztunk, és hamarosan újabb borostyánkő-műhelybe érkeztünk.

- Látod, itt már értenek a borostyánkővek nyelvén - szólalt meg a vakond.

És csakugyan. Hallottam, hogy minden mester mielőtt hozzáfogott volna a borostyánkő faragásához, előbb elbeszélgetett a borostyánkővel. - Meg akarod őrizni ezt a csillogást a jobb feleden? - Megengeded, hogy ezt a kis dudort lecsiszoljam rólad!

Ilyeneket kérdezgettek a borostyánkővektől. Ezek a mesterek minden apróságra ügyeltek, és a borostyánkővek minden érdekességét meghagyták. Ha egy borostyánkővecskének három lába volt, nem vágta le a harmadikat, hogy ő is olyan legyen, mint a kétlábú borostyánkővek, hanem meghagyták. Ha egy borostyánkővecskének négy füle volt, nem vágta le belőle kettőt, hanem meghagyták mind a négyet.

- Ez még nem minden - mondta a vakond. - Gyere, másszunk tovább!

Másztunk, másztunk, másztunk, míg végül elértük a harmadik borostyánkő termet.

- Itt dolgoznak az igazi művészek! - kiáltott a vakond. - Ezek már emberi tulajdonságot képesek adni a borostyánkőveknek. Látod ezt? Ez itt például maga a Hiúság.

A vakond egy szalmabábura mutatott, amelynek a köldökén borostyánkő díszelgett. Ez meg az Irigység.

Egy asztal szélén szárnyas borostyánkő állt, mellette pedig egy szárnyatlan. A szárnyatlan

borostyánkő pedig javában fűrészelte a szárnyas borostyánkő egyik szárnyát.

Ebben a teremben a borostyánkő csodálatos változáson ment át a művész vakondok kezében. A saját szememmel láttam, amint egy borostyánkő hirtelen borostyánkőszínű fénysugárrá változott, majd a fénysugárból borostyánkőszínű porfelhőcske lett, végül a porfelhőcskéből előbukkant egy borostyánkő emberke. Nem sokáig csodálhattam, mert az emberke máris visszaváltozott csillogó borostyánkővé, majd egy borostyánkőszínű felhőcskén teljesen eltűnt a szemem elől.

Mielőtt elhagytuk a föld alatti termeket, a vakond megengedte nekem, hogy magammal vigyek valamit a borostyánkő-meséből. Én a harmadik teremből a Szeretetet választottam. A Szeretet különös borostyánkő. Sehogy sem lehet leírni, sehogy sem lehet lerajzolni, sehogy sem lehet elmondani, hogy milyen. Amikor felvettem, úgy hallottam, mintha énekelne. Úgy, mint ahogyan édesanyám énekelt nekem, amikor kicsi voltam. Amikor hazafelé másztam a vakond alagútban, és megálltam pihenni, éreztem, hogy valaki néz engem. A borostyánkő volt. Úgy nézett rám, hogy az nagyon jólesett nekem, és egyszerre elszállt minden fáradságom tőle. Ugyanúgy nézett rám, mint azok az emberek, akik szerettek engem.

Amikor kibújtam a föld alól, a borostyánkő egyszerre eltűnt, aztán felragyogott a távolban, akár egy földre hullott csillag. Rögtön felismertem. Millió csillag között is felismerném. Utolértem, újra magamhoz vettem. Otthon odatettem az asztalomra. Szilveszter éjszakáján mindig különös erővel ragyog, és fenyőtobozillatot áraszt a szobában. Olykor beszél is hozzám. Ha elfáradok, olyan szavakat suttog, amelyektől elszáll a fáradságom. Késő este, amikor mindenki aludni tér, beszélni kezd hozzám a borostyánkővem, és én olyan erőre kapok, hogy képes vagyok áthatolni minden falon, a sötétség falán is. Mert minden erő között a Szeretet ereje a legnagyobb.

Olykor a borostyánkővem kérőn néz rám. Valamit vár, valamit kér tőlem. Szaporán kezd lélegezni, és én máris tudom, hogy ez azt jelenti, sietnem kell valahová. Valahol letördelik egy fának az ágait, valahol összetapossák a virágokat, valahol valakit bántanak. Ilyenkor zsebembe teszem a borostyánkővem, és rohanunk segíteni. Amikor zsebemben van a borostyánkő, száz meg száz kilométereket futok, anélkül hogy elfáradnék.

Van a borostyánkővemnek még egy csodálatos tulajdonsága. Ha rossz emberekkel találkozom, azonnal elhalványodik. Ilyenkor rögtön tudom, hogy óvatosnak kell lennem. Ha viszont jó emberrel találkozom, úgy felragyog, mint az Esthajnalcsillag. Néha bizony úgy ragyog, hogy a szemem is káprázik tőle, és a szívem dalolni kezd. - Hogy fénylik a szemed! - mondják ilyenkor az emberek. -

A borostyánkőveimtől - felelem nekik, és boldog vagyok.

Azt a vakondot azóta sem láttam. Bizonyára olyan embereket keres, akiknek még nincsen borostyánkővük. Ha véletlenül találkoztok vele, ne ijedjete meg tőle, csak másszatok bátran utána, és ő majd elvezet benneteket a borostyánkővek közé. Ajándékoz nektek egy másik borostyánkő-mesét. Mert mese nagyon sok van, és a meséknek soha sincsen vége.

Hiányzik:

34

35

36

39

40

Lila mese

Élt egyszer egy ember, aki nagyon szerette a vodkát. Amint felhajtott egy pohárkával belőle, azon nyomban forogni kezdett tőle a feje. Először balra forgott-pörgött, egyre gyorsabban, egyre sebesebben, és még zúgott-búgott is hozzá, akár egy búgócsiga, aztán hopp, hirtelen megállt. Emberünknek káprázott a szeme, és meg kellett kapaszkodnia egy villanypóznában, hogy hasra ne essék. Nem sokáig várt, máris forogni-pörögni kezdett a feje - most jobbra -, egyre gyorsabban, egyre sebesebben, aztán egy idő múlva, hopp, ismét megállt. Érthető, hogy ez az ember mindig tántorogva-botladozva járt, hiszen hogyan is járhatna egyenesen

az olyan ember, akinek forog a feje?

Mondd csak, nem félsz, hogy egyszer lecsavarodik a fejed a nyakadról? - kérdezték tőle a többiek. - Addig forog-pörög, hogy egyszer csak lecsavarodik a nyakadról, és begurul az árokba.

- He! - mondta az ember, vodkával a fejében. - Nem gurul a fejem sehová. Ha beesik az árokba, én is velem esem.

- Jól van, jól van - mondták erre a többiek. - Akkor még nincs nagy baj, ha elkezd forogni a fejed, és amikor megáll, ott áll meg, ahol kell. Vagyis úgy, hogy elöl legyen az orrod, hátul legyen a tarkód. De mi lesz akkor, ha egyszer majd úgy áll meg, hogy az orrod lesz hátul, a tarkód meg elöl?

- Az én fejem nem tökfilkófej, az én fejemben nem víz van, hanem vodka! - felelte az ember. - Tudja, hogy merre forogjon, és mikor álljon meg.

Hiába beszéltek neki a többiek, neki ugyan beszélhettek! Nem is törődtek többé vele.

Egyszer azonban bál után hazafelé menet látják ám, hogy az ember ott fekszik az árokban, és a feje is fordítva áll, elöl van a tarkója, hátul van az orra. Nosza, kezdték az embert forgatni, de semmi nem segített: amikor a hátára fektették, akkor az orra volt az árok sáros fenekén, amikor meg a hasára, akkor a tarkója tocsogott a sárban. Töprenkedtek, tanakodtak, mit is csináljanak, megpróbálták óvatosan visszaforgatni a fejét a helyére, de csak nem sikerült. A sok forgatástól emberünk magához tért, és arra kérte a többieket, hogy adjanak neki még egy kis vodkát. Hoztak neki egy pohár vodkát, és amint felhajtotta, azon nyomban forogni kezdett a feje. Forgott, pörgött, egyre gyorsabban, egyre sebesebben, aztán hopp, megállt. Igen ám, de megint csak rossz helyen, mert most az emberünk orra a jobb válla felé nézett. - No, ebből elég volt! Boldoguljon most már egyedül! - mondták a többiek, és hazamentek. Emberünk - vodkával a fejében - szintén hazament. Otthon lehajtott még két pohár vodkát, a feje újra forogni kezdett, és szerencséjére ezúttal jó helyen állt meg: elöl volt az orra, a tarkója meg hátul. Ám ettől kezdve ez az ember sose hagyta abba az ivást. Ivott reggel, ivott délben, ivott este. Így aztán sose volt helyén a feje sem. Hol hátul volt az orra, hol a jobb vállánál, hol meg a bal válla fölött.

Volt neki egy motorbiciklijé is, volt hozzá jogosítványa is, de nem sokáig motorozott, elfogta a rendőrség. Mert hát hogyan is vezethet motorbiciklit az olyan ember, akinek a feje hol hátrafelé néz, hol meg jobbra vagy balra?

A vodkás embernek nem volt könnyű az élete otthon sem. A felesége soha nem tudta, hogyan terítsen neki reggelihez, ebédhez, vacsorához. Hogyha a vodkás ember tarkója elöl volt, akkor háttal kellett őt az asztalhoz ültetnie. Ilyenkor a szája az asztal felé nézett, de a karja bizony épp az ellenkező irányban állt. Képzeltetik, milyen mulatságos volt. A vodkás ember így aztán sehogy sem tudott enni, és a feleségének kellett etetnie.

A vodkás ember csónakokat faragott a kolhozban. Amikor a feje rendesen állt, a csónakok is rendesen sikerültek. Ám hogyha az orra hátulra került, a tarkója meg előre, a csónak is olyanra sikeredett, hogy senki nem tudta megmondani, hol van az orra, és hol van a fara.

- Mit csináljunk, mit tegyünk? - tanakodtak a kolhoz vezetői. - Nem küldhetjük nyugdíjba, hiszen még fiatal. Munkát kell adnunk neki.

Addig töprenkedtek, tanakodtak, míg végre kitalálták, hogy milyen munkát adjanak neki. Elhatározták, hogy megteszik madárijesztőnek. Hogy forog a feje? Annál jobb! A cseresznyésben éppen erre van szükség, hogy elijedjenek a seregélyek. És ha még rátesznek a fejére valami rossz biciklikereket, a kerék küllőire meg üres konzervdobozokat akasztanak, akkor az szüntelenül csillogni-villogni, forogni-pörögni fog, akár a ringlispíl, és nem lesz olyan madár, ami a közelébe merészkednék a cseresznyefáknak.

Így is tettek. A vodkás emberből madárijesztő lett a cseresznyés kertben. Forog-pörög a feje, fejével együtt a rossz biciklikerek és a biciklikerek küllőin függő csillogó-villogó, csörgő-csörömpölő konzervdobozok. A seregély meg a többi cseresznyét kedvelő madár a kertnek még a tájékára se néz.

Így dolgozott a vodkás ember. De hát meddig dolgozhat?

Meddig élhet az olyan ember, akinek szüntelen-szakadatlan forog a feje körbe-körbe!'

A mi vodkás emberünk is egy szép napon azt vette észre, hogy kezd elszíneződni az orra. Először piros lett, napról napra pirosabb, majd egy hét leforgása alatt lilára változott. Ha beledugták az orrát egy vázába, amelyben fehér orgonák voltak, a fehér orgonák egy szempillantás alatt átváltoztak lilává. A vodkás ember gyerekeinek nem kellett az üzletbe menni tintáért, csak megkérték apjukat, dugja bele az orrát egy pohár vízbe, és máris kész volt a tinta, amivel megírhatták a leckéiket. Hát ilyen hasznot hajtott a vodkás ember lila orra.

A vodkás ember azonban egy idő múlva szégyellni kezdte az orrát. Megpróbálta befesteni, de hiába. Nemigen van olyan festék, ami megmarad az ember bőrén. No meg - igaz, hogy madárijesztő volt - azért minden reggel meg kellett mosakodnia. A mosakodástól a festék egyhamar feloldódott, először pettyes lett az orra, aztán megint lila, lila, lila. . .

Aztán egyszer csak valami különös dolog történt az orrával. Nem elég, hogy lila volt, de puffadni-dagadni kezdett, egyre nagyobbra, egyre dagadtabbra nőtt. Egy ünnepnapon, amikor a gyerekek sok-sok színes léggömbbel játszottak kint a réten, a vodkás ember hatalmasra felpuffadt, lila orra észrevett egy elszabadult, lila léggömböt, amint vidáman szállt a gyerekek feje fölött.

A vodkás ember lila orra alighanem megzavarodott. Lehet, hogy azt képzelte magáról, hogy ő is egy lila léggömb. Az is lehet, hogy azt hitte, hogy az a vidáman szálló, lila léggömb egy emberi orr. Akárhogy is volt, a lila orr leugrott a vodkás ember fejéről, és boldogan ugrándozva ő is fellibbent a levegőbe.

Jaj, az orrom, az orrom! - kiabált rémülten a vodkás ember. Fogják meg az orromat! - kiabálta kétségbeesetten, és imbolyogva-tántorogva szaladni kezdett az orra után. A nagy kiabálásra mindenki felfigyelt, és az emberek is, a gyerekek is üldözőbe vették a lila orrot. de hiába, a lila orr felszállt a magasba, elbújt egy lila felhő mögé, többé senki se látta.

A vodkás ember hamarosan meghalt. Vagy a szíve nem bírta a sok vodkát. vagy ő nem tudta elviselni a szégyent, hogy a saját orra megszökött tőle.

Nemsokára más részegeknek is megszökött a lila orra, és ettől kezdve minden lila orrú ember orrvédőt hordott, hogy megakadályozza az orra megszökését.

Ha mégis találkoznátok olyan lila orrú emberrel, akinek nincs orrvédője. beszéljétek rá, hogy vegyen egyet, mert különben pórul jár!

?

a belvárosban közlekedni. Az itteni parkokban élt néhány béka. Amint felugráltak a levegőbe, ott ragadtak, nem huppantak vissza, csak lebegtek, mint a vízben.

A mesterembereknek a műhelyekben nem kellett többé a szerszámokat szögekre, kampókra akasztani, polcokra tenni. A fűrész, a kalapácsot, a gyalut, a vésőt, a reszelőt, a fejszét, a csavarhúzó, a harapófogót, a franciakulcsot, a drótvágót meg a többi szerszámot egyszerűen a fejük fölé emelték, és mind ott maradt a levegőben.

Bizony, olyan sűrű lett a levegő, akár a víz. Ám a vízben járni is nehezebb. Biztosan ti is tapasztaltátok, hogy annál nehezebb, minél magasabban áll. Ha bokáig ér, még se baj, de ha már derékig vagy netalán a nyakatokig, már ugyancsak erőlködni kell, hogy előbbre jussatok. Most már a gyalogosok is csak nagy ügyel-bajjal tudtak közlekedni az utcákon. Aki tudott úszni, olykor úszómozdulatokkal segített magán, volt, aki erőteljes karcsapásokkal igyekezett megelőzni a többieket, de ezzel se ment sokra, olyan nagy volt a tolongás, a tülekedés. Néhány gyerek felfújható gumicsónakkal ment ki az utcára, és a gyalogosok nagy ámulatára evezni kezdtek a tömegben. Voltak emberek, akik kiugrottak az emeletes házak ablakain, és persze nem történt semmi bajuk, a sűrű levegő, akár valami puha matrac, úgy várta őket. Csak huppantak egyet, aztán nyakig belemerültek.

A zajok, lármák is a belvárosba menekültek az erdő elől. A teherautók dübörgése, a villamosok csörömpölése, a légkalapácsok csattogása, mindenféle recsegés-ropogás, nyikorgás, nyekergés és kattogás ide tódult. A megszokott helyükről menekülő zajok, lármák nem tudták, mihez kezdjenek. Megvadultak, és majd berepesztették az emberek dobhártyáját. Kibírhatatlan volt!

Na és a por! Az erdő elől menekülve, a város minden pora a belváros felé tülekedett. Felhőkben szállt, és behatolt mindenhová. Reggel a rádiók annyira beporosodtak, hogy egész nap csak köhögtek és krákoztak, és alig tudtak elmondani a hírekből valamicskét. Az időjárás-jelentésből csak annyit hallottak az emberek, hogy fel-fel-hős idő vár-vár. . . aztán az egész a rádió köhögési rohamába fulladt. A por elhomályosította a lámpák fényét, betelepedett a szekrényekbe, ráült a ruhákra és a cipőkre, elnémította a telefonkagylókat, szürkére festett mindent. Még az emberek füle is eldugult tőle. Ha valamit mondani akartak egymásnak, óriásit kellett kiabálniuk, hogy a másik megértse. A sok kiabálás csak növelte a zűrzavart és az ijedtséget.

Valakinek eszébe jutott, hogy be kéne kapcsolni a belváros összes porszívóját. Így is történt. De a porszívók nem bírták a töméntelen sok port mind beszívni. Egymás után dugultak el, forrósodtak fel a sok porszívástól. Ki kellett kapcsolni mindegyiket. Az emberek örülhettek, ha a fülükből kiszívhatták velük a port.

Ám az erdő egyre közelebb nyomult a belvárosához. Előreküldte zöld, páraszerű leheletét. Fenyőillatot árasztott, és az illat beszállt az ablakokon, a kéményeken, a ventilátorok lapátjai között, de még a kulcslyukakon is. Az emberek könnyebben kezdtek lélegezni. A lakásokat megtöltötte a friss moha, az erdei gombák és virágok lehelete. Akik régen álmatlanságban szenvedtek, most úgy aludtak, mint a tej. Egy reggel aztán különös dolgokra ébredtek az emberek.

Valami mégiscsak megváltozott. Napnyugta után az utcákon és tereken zöld szöcskék ugrándoztak, esős napokon zöld levelibékák keltek át egyik járdáról a másikra, és az embereket mindez az erdőre emlékeztette.

A gyerekek nem bántották a szöcskéket, az autók, az autóbuszok, a villamosok és a trolibuszok megálltak a békák előtt. Akadt olyan gyerek, aki otthon zöld szöcskéket és zöld levelibékákat festett szobájának ajtajára, de olyan is, aki fogott egy eleven békát, hazavitte, belerakta egy nagy befőttesüvegbe, és odatette a lakás díszéül a nagy ebédlőasztalra. A virágüzletek előtt sorban álltak. Mindenki zöldet, mindenki valamilyen virágot, növényt vásárolt. Minden zöldről mindenkinek mindig az erdő jutott az eszébe. Az emberek az erdőt már nem felejtik el. Tudják, hogy egyszer majd visszatér, és többé nem is hagyja el őket. Legközelebb segítenek neki.

Szürke mese

Én vagyok a Szürke. Szürke vagyok, mint a szürkegém, szürke. mint a számár. De egyszerűen azt is mondhatom, hogy szürke. mint a porszem.

A többi szín csak azért pompázhat úgy, mert én létezem. Nélkülem nem sokat érnének.

Azt kérdezitek, hol lehet engem megtalálni? Mindenütt. De kezdjük a tavasznál. Tavasszal minden szürke: a hó már elolvadt. szürke a föld, szürke a bimbó a virágokon, szürke a rügy a bokrokon.

De egyszer csak kinyílik egy szürke bimbó, és máris ott virít a sárga gólyahír. Nélkülem bizony nem tudna olyan sárgán virítani, nélkülem talán észre se vennék az emberek. De a szürke tavaszon bújik ki a földből a zöld tulipán is; amikor piros, sárga és lila virágait nyitja, bizony még akkor is sok a szürke körülötte,

Vagy nézzük a reggelt! A reggeli szürkületben fehér ködtakaró úszik a rétek felett. Az is csak a reggeli szürkületben látszik olyan fehérnek.

A piros nap reggel szürke horizonton ébred, az aransárga hold is szürke égboltra kúszik fel estefelé. A piros nap és az aransárga hold is azért olyan szép, mert én ott vagyok mögöttük. Igen, én teszem széppé az ő színüket is!

Én minden színt megelőzők. Megelőzőm a színeket, amelyekre úgy várnak az emberek.

Mert a szürke reggelen a piros napot várják, a szürke estén pedig az aransárga holdat. A szürke tavaszon a sokszínű virágokat várják, a szürke őszön pedig a fehér havat. Miattam, a Szürke miatt várják az emberek a többi színt.

Szinte én vagyok a legfontosabb szín. Minden csak akkor válik széppé, ha mellém kerül. Ha nem volnának szürke verebek, nem volna mivel összehasonlítani a kanárikat. A színes madarak csak azért szépek, mert vannak szürke madarak is.

Én - a Szürke - segíték a többi színnek. Ha ők nem látszanak, láthatóvá teszem őket. A szürke esőfelhőből színes szivárványt segíték elő, a szürke hajnalból piros pirkadatot. Úgy fújom ki magamból a színeket, mint ahogyan a szürke szappanos víz formálja a szalmaszál végén a szivárványszínű buborékokat.

Milyen vagyok? Már mondtam. Szürke. Mint a számár, mint a szürkegém, mint a porszem, mint az egér, mint a hamu. Dobjatok egy színes gombot a hamuba. Ugye, még szebb, még színesebb lett? De miért? Mert ott vagyok én is, én, a Szürke. . .

Tarka mese

A tarka a legrakoncátlanabb szín. Mindent be akar festeni. A bíbic tojását is ő festi tarkára, meg a fűrjét is. A tarka lepkék szárnyát meg a tarka réce tollait.

De arra még biztosan ti sem gondoltatok, hogy a Holdat is ő festette tarkára. Mert a Hold valójában nem sárga ám, hanem tarka! Ha jól megnézitek, azt látjátok, hogy telis-teli van szürke foltokkal. A sárga meg a szürke együtt: tarka.

De a barna és a fehér együtt az is tarka. De a fekete és a fehér együtt az is tarka. Ilyenek a tehének. Tarkák.

A tudósok még a vakítóan fénylő Napról is azt állítják, hogy foltokkal van tele. Tehát a Nap is tarka.

A tarka színt nagyon nehéz tetten érni. Éjszaka jár-ke, a sötétben keresi meg mindazt, amit be akar festeni tarkára. Nappal csak a festőművészeknél dolgozik. A tarka szín ott ül a festékestubusok előtt vagy a palettán, és füttyörészve keveri a színeket. Ő a festők legjobb segítőtársa.

Most látom, hogy milyen tarka lett ez a papírlap is! A fehér papírlap tele lett fekete betűkkel. Szóval tarka lett.

Hallgassatok rám! Ha ettől a sok tarkaságtól már káprázik a szemetek, ideje abbahagyni az olvasást. Ha este van, ideje lefeküdnötök.

Mert a végén ez a rakoncátlan tarka még a szemetekbe is beleugrál, aztán reggelre tarka lesz a szemetek. Ezt pedig biztosan nem akarjátok, ugye?

Borostyán mese

Hogyan? Neked nincs egyetlen borostyánkőved sem? - kérdezte tőlem a vakond, és a két szeme zsemle nagyságúra kerekedett. Nagyon csodálkozhatott, mert a vakond szeme olyan iciri-piciri, hogy különben alig látszik.

- Egyetlen borostyánkőved sincs?! - kérdezte már harmadszor, és látszott, hogy nem akarja elhinni.
- Nincs - feleltem a vakondnak.

- Ha így van, akkor kövess! - mondta a vakond. - Igaz, hogy elég ritka a szemöldököd, jó lenne, ha fogkeféket kötnél oda, mert különben a föld meg a por mind belepotyog a szemedbe.

Intett a mancsával, azzal el is tűnt egy üregben. Én meg fogkeféket kötöttem a szemöldököm fölé, és szépen utána másztam. Néhány óra múlva a vakond így szólt:

- Te túl lassan mászol. Csak tíz méterrel jutottunk előbbre. Az Enguresz-tó partjáig még tíz kilométer az út. Jobb lesz, ha a föld felszínén mész, én meg itt mászom tovább a föld alatt! Hogy el ne veszíts engem, olykor kidugom majd a fejemet a föld alól. És hogy ne tévessz össze más vakonddal, nézz ide! Látod? Az egyik fogam borostyánkőből van. Amikor kidugom a fejemet a föld alól, mindig nevetek egyet, és te tudni fogod, hogy az én vagyok.

A vakond kinyitotta a száját, és elnevette magát: - Krikszkriksz-kriksz!

Olyan volt, mintha háromszor eltörtek volna egy ceruzát. Folytattuk az utunkat. Sokáig mentünk. Három hétig. Útközben gyakran leültem pihenni, hiszen a vakond a föld alatt nem tudott olyan gyorsan haladni, mint én a föld felett. Gyakran kerültek elénk patakok és csatornák, én átugráltam rajtuk, a vakond meg átmászott alattuk. Volt időm bőven, ha leültem, olvastam. Elolvastam mindent a vakondokról, a borostyánkővekről meg az Enguresz-tóról. Az is kiderült, hogy az Enguresz-tónál miért van olyan sok borostyánkő. A borostyánkő a tenger mélyén rejtőzik. Az Enguresz-tó környékét nagyon régen tenger borította. A tenger később visszahúzódott, és a sok borostyánkő ott maradt a csupasz földön.

A harmadik héten már közel jártunk a tóhoz. A vakond szorgalmasan fúrta az utat maga előtt, s a földön mindenütt apró borostyánkővek csillogtak.

- Nekem adod ezeket? - kérdeztem a vakondtól.

- Ezeket? Ugyan! - mondta a vakond. - Ez még semmi. Ezekkel tele vannak itt még a szántóföldek barázdái is. Menjünk csak tovább!

A harmadik hét végére elértük a tó partját. Hatalmas fenyőerdőbe kerültünk. Bokrok, virágok nem voltak benne, csak zöld és világosszürke, bársonyos moha és a moha között elszórva szép, színes fejű gombák. A vakond kidugta fejét a földből, és nevetett egyet: - Kriksz-kriksz-kriksz!
Csak úgy villogott a borostyánkő foga.

- Megérkeztünk! - mondta vidáman. - Gyere a föld alá! Megint felkötöttem a szemem fölé a fogkeféket, és bebújtam a földbe a vakond után. Másztunk, másztunk, másztunk, míg végül egy nagy-nagy, fényes terembe nem értünk. Sok-sok vakond dolgozott a teremben. A terem borostyánkő falaiból kisebb-nagyobb darabokat kihasítottak, és faragták, csiszolták, fényesítették őket.

-- Ezek minden borostyánkövet levetkőztetnek, és egyformára faragnak. Tintatartót, szappantartót, cigarettaszípkát csinálnak a gyönyörű borostyánkővekből - mondta mérgesen a vakondok. - Ostobák! Nem tudják hogy a borostyánkő nem erre való.

- És kinek csinálják mindezt? - kérdeztem.

- Az ostobáknak - felelte a vakond. -- Ostobák csinálják ostobáknak.

És ez a sok vakond, amely tönkretette a gyönyörű borostyánkőveket, maga is mind borostyánkővel cicomázta fel magát. Borostyánkőből faragták a tükreik keretét, borostyánkőből készítettek fület a táskáikhoz. Amelyik vakond napszemüveget viselt, az a napszemüveg keretét borostyánkőből faragta ki, amelyik pedig cipőt hordott, annak a cipője sarka volt borostyánkőből.

- Nem tetszenek nekem ezek a mesterek - mondtam a vakondnak. - Biztosan egyikük sem ért a borostyánkővek nyelvén. Hallom, hogyan kiabálnak, panaszkodnak a borostyánkővek, de ezek nem is hederítenek rájuk.

- Hát persze hogy nem - mondta a vakond. - Ezek ostobák. De menjünk tovább, nemsokára csodálkozni fogsz.

Másztunk, másztunk, másztunk, és hamarosan újabb borostyánkő-műhelybe érkeztünk.

- Látod, itt már értenek a borostyánkővek nyelvén - szólalt meg a vakond.

És csakugyan. Hallottam, hogy minden mester mielőtt hozzáfogott volna a borostyánkő faragásához, előbb elbeszélgetett a borostyánkővel. - Meg akarod őrizni ezt a csillogást a jobb feleden? - Megengeded,

hogy ezt a kis dudort lecsiszoljam rólad!

Ilyeneket kérdezgettek a borostyánkővektől. Ezek a mesterek minden apróságra ügyeltek, és a borostyánkővek minden érdekességét meghagyták. Ha egy borostyánkővecskének három lába volt, nem vágták le a harmadikat, hogy ő is olyan legyen, mint a kétlábú borostyánkővek, hanem meghagyták. Ha egy borostyánkővecskének négy füle volt, nem vágtak le belőle kettőt, hanem meghagyták mind a négyet.

- Ez még nem minden - mondta a vakond. - Gyere, másszunk tovább!

Másszunk, másszunk, másszunk, míg végül elértük a harmadik borostyánkő termet.

- Itt dolgoznak az igazi művészek! - kiáltott a vakond. - Ezek már emberi tulajdonságot képesek adni a borostyánkőveknek. Látod ezt? Ez itt például maga a Hiúság.

A vakond egy szalmabábura mutatott, amelynek a köldökén borostyánkő díszelgett. Ez meg az Irigység.

Egy asztal szélén szárnyas borostyánkő állt, mellette pedig egy szárnyatlan. A szárnyatlan borostyánkő pedig javában fűrészelte a szárnyas borostyánkő egyik szárnyát.

Ebben a teremben a borostyánkő csodálatos változáson ment át a művész vakondok kezében. A saját szememmel láttam, amint egy borostyánkő hirtelen borostyánkőszínű fénysugárrá változott, majd a fénysugárból borostyánkőszínű porfelhőcske lett, végül a porfelhőcskéből előbukkant egy borostyánkő emberke. Nem sokáig csodálhattam, mert az emberke máris visszaváltozott csillogó borostyánkővé, majd egy borostyánkőszínű felhőcskén teljesen eltűnt a szemem elől.

Mielőtt elhagytuk a föld alatti termeket, a vakond megengedte nekem, hogy magammal vigyek valamit a borostyánkő-meséből. Én a harmadik teremből a Szeretetet választottam. A Szeretet különös borostyánkő. Sehogys lehet leírni, sehogys lehet lerajzolni, sehogys lehet elmondani, hogy milyen. Amikor felvettem, úgy hallottam, mintha énekelne. Úgy, mint ahogyan édesanyám énekelt nekem, amikor kicsi voltam. Amikor hazafelé mássztam a vakond alagútban, és megálltam pihenni, éreztem, hogy valaki néz engem. A borostyánkő volt. Úgy nézett rám, hogy az nagyon jólesett nekem, és egyszerre elszállt minden fáradtságom tőle. Ugyanúgy nézett rám, mint azok az emberek, akik szerettek engem.

Amikor kibújtam a föld alól, a borostyánkő egyszerre eltűnt, aztán felragyogott a távolban, akár egy földre hullott csillag. Rögtön felismertem. Milliós csillag között is felismerném. Utolértem, újra magamhoz vettem. Otthon odatettem az asztalomra. Szilveszter éjszakáján mindig különös erővel ragyog, és fenyőto-bozillatot áraszt a szobában. Olykor beszél is hozzám. Ha elfáradok, olyan szavakat suttog, amelyekről elszáll a fáradtságom. Késő este, amikor mindenki aludni tér, beszélni kezd hozzám a borostyánkővem, és én olyan erőre kapok, hogy képes vagyok áthatolni minden falon, a sötétség falán is. Mert minden erő között a Szeretet ereje a legnagyobb.

Olykor a borostyánkővem kérőn néz rám. Valamit vár, valamit kér tőlem. Szaporán kezd lélegezni, és én máris tudom, hogy ez azt jelenti, sietnem kell valahová. Valahol letördelik egy fának az ágait, valahol összetapossák a virágokat, valahol valakit bántanak. Ilyenkor zsebembe teszem a borostyánkővem, és rohannunk segíteni. Amikor zsebemben van a borostyánkő, száz meg száz kilométereket futok, anélkül hogy elfáradnék.

Van a borostyánkővemnek még egy csodálatos tulajdonsága. Ha rossz emberekkel találkozom, azonnal elhalványodik. Ilyenkor rögtön tudom, hogy óvatosnak kell lennem. Ha viszont jó emberrel találkozom, úgy felragyog, mint az Esthajnalcsillag. Néha bizony úgy ragyog, hogy a szemem is káprázik tőle, és a szívem dalolni kezd. - Hogy fénylik a szemed! - mondják ilyenkor az emberek. - A borostyánkőveimtől - felelem nekik, és boldog vagyok.

Azt a vakondot azóta sem láttam. Bizonyára olyan embereket keres, akiknek még nincsen borostyánkővük. Ha véletlenül találkoztok vele, ne ijedjete meg tőle, csak másszatok bátran utána, és ő majd elvezet benneteket a borostyánkővek közé. Ajándékoz nektek egy másik borostyánkő-mesét. Mert mese nagyon sok van, és a meséknek soha sincsen vége.

Zelk Zoltán: A három nyúl

(5 db hozzászólás a cikk alatt, reagálj Te is!)

Egyszer régen, nagyon régen,
zúgó erdő közepében,
három nyulak összegyűltek,
selyemfüre települtek,
ottan se ültek sokáig,
talán csak egy fél óráig,
amikor felkerekedtek,
hogymár végre hazamennek,

egy szarka felettük szállott,
s fölkiáltott: "Mit csináltok?
Mit csináltok, három nyulak?
Úgy ültök ott, mint az urak..."

–Úgy, úgy bizony, mint az urak! –
felelték a három nyulak.
–Ezután már urak leszünk,
ebédre rókahúst eszünk!
Nem fogjuk az időt lopni,
most indulunk rókafogni!...

Csacsi szarka, nem elhitte?
Röpült is már, a hírt vitte,
s buta róka is elhitte.
De hát hogyne hitte volna,
akármilyen ravasz róka,
mert a szarka így kiáltott:
"Egy jegenye fölött szállok,
amikor lenézek a földre,
három nyulak ülnek körbe.
Összebújva tanácskoznak...
Jaj, mekkora nyulak voltak!
Jaj, mekkora fejük, szájuk!
a medve egér hozzájuk!
Hát még miről beszélgettek?
Hogy eztán csak rókát esznek..."

Ennek a fele se móka!
Szedte is lábát a róka.
Futott ki az erdőszélre,
csak mielőbb odaérne!
Hát amint ott futott, szaladt,
szemben vele farkas haladt:

"–Szaladj te is, komám farkas,
jaj, mit láttam, ide hallgass!
Az erdő közepén jártam,
most is borsódzik a hátam,
sosem láttam ilyen szörnyet,
ottan ültek három szörnyek!
Három nyúl volt, és akkora,
fél méter is volt egy foga!
Hát még miről beszélgettek?
Hogy eztán csak farkast esznek..."

No hiszen egyéb se kellett,
a farkas is futni kezdett,
a rókával versenyt futott,
majdnem az orrára bukott!
Addig futott, amíg szembe
nem jött vele egy nagy medve;
a medve így szólongatta:
"Hova szaladsz, farkas koma?"

– Medve komám, ne is kérdjed,
szaladj, ha kedves az életed!
Erdő közepében jártam,
jaj, mit láttam,
jaj, mit láttam!

Három nyulak ottan ültek,
éppen ebédre készültek.

Akkora volt foguk, szájuk,
kis egérke vagy hozzájuk!
Hát még miről beszélgettek?
Hogy eztán csak medvét esznek!

Egyébre se volt már kedve,
szaladni kezdett a medve.
Elöl róka, hátul medve,
közbül a farkas lihegve.
Így szaladtak erdőszélre,
szomszéd erdő közepébe.
Szaporán szedték a lábuk,
szellő se érjen utánuk...

Amíg futottak lihegve,
egy vadász jött velük szembe.
Nézi is őket nevetve:
együtt szalad róka, medve...

„No hiszen csak ne nevéssél,
vigyázz, nehogy bajba essél!
Szaladj inkább te is erre!” –
kiáltott rája a medve.

„Az erdőben három szörnyek,
puska sem öli meg őket.
Három nyulak, de akkorák,
nem láttál még ilyen csodát!”

Szedte lábát a vadász is,
eldobta a puskáját is.
Ijedtében megfogadta,
most az egyszer érjen haza,
csak ne falják föl a szörnyek,
sohase vadászik többet...

Ezalatt a nyusziházban,
fűszálakból vetett ágyban
három nyuszi aludt szépen,
összebújva békességben...